

בש"פ 3773/15 - פלוני נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 3773/15

לפני: כבוד השופט ע' פוגלמן

העורר: פלוני

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בבאר שבע (כב' השופט נ' אבו טהה) במ"ת 47945-03-15 מיום 19.5.2015

תאריך הישיבה: י"ז בסיון התשע"ה (4.6.2015)

בשם העורר: עו"ד עידו פורת

בשם המשיבה: עו"ד נעימה חנאווי

החלטה

לפניי ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בבאר שבע (כב' השופט נ' אבו טהה) שלא להיעתר לבקשת העורר לעריכת תסקיר מעצר בעניינו.

רקע עובדתי והליכים קודמים

1. נגד העורר, יליד 1994, ו-5 נאשמים נוספים (להלן: הנאשמים הנוספים) הוגש כתב אישום מתוקן (להלן:

עמוד 1



כתב האישום המתוקן) המייחס להם עבירות של קשירת קשר לביצוע פשע לפי סעיף 499(א)(1) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: החוק); הריגה לפי סעיף 298 בנסיבות סעיף 34א(א)(1) לחוק; חבלה בכוונה מחמירה לפי סעיפים 329(א)(1) ו-2 לחוק; ושיבוש מהלכי משפט לפי סעיף 244 לחוק.

2. לפי הנטען בכתב האישום המתוקן, בליל יום 15.2.2015 השתתף העורר יחד עם הנאשמים הנוספים ו-4 אחרים שזהותם אינה ידועה (להלן ביחד: החבורה) בתקיפה אלימה של 4 אנשים אשר גרמה למותו של אחד מהם. הרקע לתקיפה זו הוא סכסוך שהתגלע מוקדם יותר באותו יום בין אחד מחברי החבורה לבין שניים שיכוננו להלן א' ו-ב'. מכתב האישום המתוקן עולה כי נוכח הסכסוך המתואר קשרו חברי החבורה קשר לפגוע ב-א', ב-ב' ובקרוביהם. חברי החבורה נפגשו באותו ערב בבית קפה באשקלון שם תיאמו את המשך פעולותיהם ויידאו כי ברשותם די כלי נשק. לאחר זאת יצאו חברי החבורה, ובכללם העורר, בשלושה כלי רכב לכיוון שדרות. עם הגיעם למקום החלו לתור את העיר בחיפושים אחר א' ו-ב' כשהם מצוידים באלות ובמהלום ("שוקר" חשמלי). בשלב מסוים הבחין אחד מחברי החבורה ב-ג' - שאותו זיהה כחברו של ב' - עומד מחוץ ל"סופר 24" (להלן: הסופר) ומשוחח עם שניים נוספים - ד' והמנוח. כאן המקום להדגיש כי ג', ד' והמנוח לא היו מסוכסכים עם מי מחברי החבורה. השניים זוהו כמטרה למעשי האלימות נושא כתב האישום נוכח קשרי החברות בין ג' לבין ב' - הוא האדם שאותו ביקשה החבורה לתקוף מלכתחילה, כאמור. לאחר שהבחינו ב-ג' יצאו העורר ושאר חברי החבורה מכלי הרכב והתקדמו לכיוון ג', ד' והמנוח. אז החלו להכות ולחבוט בהם באמצעות כלי הנשק שהיו ברשותם. עוד נטען בכתב האישום המתוקן כי אחד הנאשמים הנוספים, שהיה מצויד בסכין, דקר את המנוח 7 פעמים; וכי אחד מחברי החבורה - בעודו רודף אחרי ד' לתוך הסופר - היכה באמצעות אלת ברזל מוכר שעבד באותה עת בסופר. לאחר האירועים המתוארים לעיל שבו חברי החבורה לכלי הרכב ונמלטו מהמקום. זמן מה לאחר מכן עצרה החבורה את כלי הרכב ואחד הנאשמים הנוספים זרק בצד הדרך את הסכין ששימשה לדקירת המנוח. מכתב האישום המתוקן עולה כי למנוח נגרמו פצעי שפשוף ודימומים תת עוריים בחלקים שונים בגופו וכתוצאה מאחת הדקירות נגרם לו הלם תת נפחי שהביא למותו סמוך לאחר מכן. פרט לגרימת מותו של המנוח עולה מכתב האישום המתוקן כי ל-ג' נגרמה חבלה בידו; ל-ד' נפיחות בראשו, חבלות בגבו ושריטות בבטנו; ולמוכר - פצע שפשוף במצחו ואדמומיות בצווארו. להשלמת התמונה יצוין כי בכתב האישום המתוקן לא הוגדר חלקו המדויק של העורר באירועים המתוארים; וכי עבירת ההריגה יוחסה לו ולנאשמים הנוספים - זולת הנאשם שדקר את המנוח בפועל - כמבצעים בצוותא לפי סעיף 34א(א)(1) לחוק. בהקשר לכך נטען בכתב האישום המתוקן כי במעשיו יכול היה העורר להיות מודע לאפשרות שבמהלך ביצוע העבירות יהרוג מי מבני החבורה את המנוח.

3. בד בבד עם הגשת כתב האישום המקורי (ביום 23.3.2015), הוגשה בקשה לעצור עד תום ההליכים את העורר ואת חלק מהנאשמים הנוספים. לבקשה צורפו בהמשך יתר הנאשמים. בית המשפט המחוזי בבאר שבע (כב' השופט נ' אבו טהה) קבע ביום 19.5.2015 - בהסכמת באי כוח הנאשמים - כי קיימות ראיות לכאורה לחובת הנאשמים (ובהם העורר) וכי קיימת עילה למעצרים. בצד ההסכמה האמורה עתר העורר לעריכת תסקיר מעצר מאת שירות המבחן כדי לבחון חלופות מעצר בעניינו. בית המשפט דחה בקשה זו. נקבע כי בשים לב לרמת המסוכנות הגבוהה הנשקפת מן העורר - כעולה מהמעשים האלימים והקשים המיוחסים לו בכתב האישום - אין מקום לבחון חלופת מעצר באמצעות עריכת תסקיר מעצר. בית המשפט ציין כי בהחלטתו זו הביא בחשבון את עברו הפלילי של העורר (אף שצוין כי זה אינו מכביד); וכן את התרשמותו מסרטון מצלמות אבטחה שתיעדו חלק מהאירוע. עוד הוסיף בית המשפט כי החלטתו שלא להורות על הגשת תסקיר עולה בקנה אחד עם הלכות אשר יצאו מבית משפט זה, וכי היא נובעת לא רק מרמת מסוכנותו הגבוהה של העורר אלא גם מרמת האמון הנמוכה שניתן ליתן בו ומהחשש לשיבוש הליכי משפט שמקורו בהשלכת הסכין על ידי אחד הנאשמים הנוספים. משכך הורה בית המשפט על מעצרו של העורר ושל הנאשמים הנוספים עד לתום ההליכים המשפטיים בעניינם. להשלמת התמונה יצוין כי שלושה מהנאשמים הנוספים הסכימו להארכת מעצרים עד לתום ההליכים.

4. מכאן הערר שלפניי שבמסגרתו מבקש העורר כי אורה על עריכת תסקיר מעצר לשם בחינת האפשרות לשחררו לחלופת מעצר. לטענת העורר, בית המשפט המחוזי שגה עת התייחס לכלל הנאשמים בכתב האישום כמקשה אחת, שכן מחומר החקירה עולה שמעורבותו באירועים נושא כתב האישום פחותה משל הנאשמים האחרים. נטען כי העורר לא היה שותף לתקיפה אלא רק הצטרף לחבורה לפי בקשתו של אחד מהנאשמים הנוספים, ואף לא שיער בנפשו כי החבורה תגרום לתוצאות החמורות המיוחסות לה. לדברי העורר, על בית המשפט לבחון תמיד שחרור לחלופת מעצר. חריגה מכלל זה אפשרית במקרים חריגים וקיצוניים אשר מקרה זה אינו נמנה עליהם. לבסוף טוען העורר כי יש ביכולתו להציג חלופת מעצר ראויה במיקום המרוחק מאזור התרחשות האירועים נושא כתב האישום.

5. באת כוח המדינה טענה בדיון לפניי כי משבחר העורר לצאת עם החבורה לאירוע האלימות המתואר – וזאת לאחר תכנון מוקדם והצטיידות בכלי נשק – קשר הוא את גורלו בגורלם של שאר הנאשמים. עוד הוסיפה באת כוח המדינה כי אף אם לא הייתה לעורר כוונה להרוג את המנוח, התוצאה החמורה שנגרמה היא התפתחות טבעית של האירועים האלימים המיוחסים לנאשמים. נטען כי מטעמים אלה אין לערוך אבחנה בין העורר לבין הנאשמים הנוספים, אשר עצורים עד לתום ההליכים נגדם. לסיום נטען כי נוכח רמת המסוכנות הגבוהה של העורר, הנלמדת מהאירוע עצמו ומעברו הפלילי (שאינו מכביד), אין מקום לערוך תסקיר מעצר בעניינו.

דיון והכרעה

6. הטענה המרכזית העולה מהערר היא כי היה על בית המשפט המחוזי להזמין תסקיר מעצר טרם ההחלטה להורות על מעצרו עד תום ההליכים של העורר. השאלה באלה מקרים יש להזמין תסקיר מעצר טרם קבלת החלטה כאמור ובאלה מקרים הוא מתייתר נדונה לא אחת בבית משפט זה (לסקירה מקיפה של הגישות השונות ראו את החלטת השופט י' עמית בבש"פ 27/15 יונס נ' מדינת ישראל, פסקאות 6-7 (15.1.2015)). להשקפתי, תסקיר מעצר הוא כלי עזר העומד לשימוש של בית המשפט ולבית המשפט מסור שיקול דעת בשאלה אם לעשות בו שימוש אם לאו. אם השתכנע בית המשפט כי רמת המסוכנות הנשקפת מהנאשם היא גבוהה עד כדי כך ששום חלופת מעצר לא תוכל לאיין את המסוכנות הנשקפת ממנו, אין הוא מחויב להורות על עריכת תסקיר מעצר. יודגש, עם זאת, כי הימנעות מקבלת תסקיר מעצר צריכה להיוותר בגדר חריג, וברגיל, וגם כאשר מדובר בעבירות חמורות, יש לעשות מאמץ לאתר חלופה אשר תיתן מענה למסוכנות העולה מן הנאשם. זאת, כמצוות המחוקק בסעיף 21(ב)(1) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו-1996 (ראו, מהעת האחרונה: בש"פ 3717/15 אבו רמדאן נ' מדינת ישראל, פסקה 11 (4.6.2015); בש"פ 3612/15 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (3.6.2015); בש"פ 3670/15 מדינת ישראל נ' צבאן, פסקה 13 (2.6.2015)).

7. לא מצאתי כי המקרה שלפניי נמנה על אותם מקרים חריגים שבהם המסוכנות העולה מן הנאשם אינה מאפשרת לערוך תסקיר מעצר שיבחן אפשרות לחלופה שתנטרל את הסיכון. אכן, נטען כי העורר נטל חלק באירוע אלימות קשה שבסופו קיפח אדם את חייו, שלושה אחרים הותקפו ולשניים מהם נגרמו חבלות ממשיות. ברם, בצד האמור יש לזכור כי לפי כתב האישום העורר הוא לא זה שדקר את המנוח; לא זה שהכה באמצעות אלה (להבדיל מנאשמים אחרים); ולא זה שהשליך את הסכין. לכך יש להוסיף כי עברו הפלילי של העורר אינו מכביד ולחובתו רישום

פלילי ללא הרשעה בעבירות של תקיפה, תגרה במקום ציבורי, איומים וגניבה. משכך, ונוכח שוני רלוונטי בין העורר לבין נאשמים אחרים שנגדם הוגש כתב אישום ושבית המשפט הורה על מעצרם עד לתום ההליכים, ראיתי להורות על עריכת תסקיר מעצר בעניינו של העורר. למותר לציין כי אין להקל ראש במסוכנות הנשקפת מהעורר וכי עריכת תסקיר מעצר בעניינו אין משמעה מניה וביה שחרורו לחלופת מעצר. ההכרעה בעניין זה נתונה לבית המשפט המחוזי שלפניו יונח התסקיר, וזה יכריע אם חלופת מעצר, ככל שתוצע, יהא בה כדי לנטרל את המסוכנות הנשקפת ממנו.

8. סיכומו של דבר: אני מורה לשירות המבחן לערוך תסקיר מעצר בעניינו של העורר. התסקיר יוגש לבית המשפט המחוזי עד ליום 28.6.2015. לאחר מכן יקיים בית המשפט דיון בשאלת חלופת המעצר ויחליט בעניין כחוכמתו.

ניתנה היום, כ"א בסיון התשע"ה (8.6.2015).

שׁוֹפֵט
